

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Vår referens/dnr:
SN Dnr 2021/198

Kopia:
s.fs@regeringskansliet.se

Er referens/dnr:
S2021/07875

2021-12-20

Remissvar

Promemorian Vaccinationsbevis på serveringsställen och i andra verksamheter, smittskyddsåtgärder i långväga kollektivtrafik och förlängning av begränsnings- och serveringsförfordningarna

Föreningen Svenskt Näringsliv vill med anledning av rubricerad remiss lämna följande synpunkter på förslaget.

Inledning

Svenskt Näringsliv vill inledningsvis understryka vikten av motiverad och därmed nödvändig riskbaserad lagstiftning, reglering, allmänna råd eller rekommendationer som är proportionerliga och förutsebara när det allmänna påför näringslivet olika former av restriktioner eller ingrepp på grundläggande fri- och rättigheter såsom främst egendomsskyddet och näringsfriheten. Det är mycket viktigt att nya restriktioner eller åtgärder som får till effekt att näringsverksamhet påverkas negativt, direkt eller indirekt, används med stor försiktighet och endast i de fall då det är motiverat och då det utifrån objektiva kriterier kan anses vara nödvändigt. Vid utformningen av åtgärder är det också viktigt att beakta likabehandlingsprincipen så att inte generella och övergripande åtgärder tas fram som i sin tur riskerar slå blint mot verksamheter, leda till oönskade konsekvenser eller som riskerar att diskriminera samt snedvrider konkurrensen. Införda restriktioner eller begränsningar bör även upphävas omedelbart som de inte längre är nödvändiga. Vid införandet av begränsningar i någon form som påverkar näringsverksamhet negativt bör detta även åtföljas av lämpliga stödåtgärder för att omedelbart motverka de negativa effekter som en begränsning eller restriktion kan leda till för näringslivet. Detta gäller även för det fall att vaccinationsbevis skulle införas eftersom redan ett krav på vaccinationsbevis får negativa effekter jämfört med normal verksamhet.

Vaccinationsbevis

Svenskt Näringsliv välkomnar alla former av åtgärder som får till innebörd att andra och mer långtgående åtgärder som påverkar näringslivet negativt kan undvikas eller mildras. Vi tillstyrker därför förslaget om att skapa en möjlighet att införa vaccinationsbevis för en bredare krets av verksamheter. Vi ser det även som en möjlighet att driva på vaccinationstakten som i sin tur kommer påverka i vilken takt samhället i stort kan öppnas upp. Detta kommer även sannolikt påverka möjligheten att få ned smittspridningen eftersom sannolikt fler kommer vaccinera sig för att kunna ta del av olika verksamheter. Regeringen bör därför överväga att utvidga möjligheten till vaccinationsbevis som alternativ till långtgående åtgärder för flera områden eller att negativa effekter på näringslivet kan mildras på fler områden.

Tillgång och icke-diskriminering

Förslaget berör dock inte två väsentliga aspekter när det gäller vaccinationsbevis. Den ena gäller tillgången eller möjligheten att skaffa sig ett bevis. Det finns idag ett relativt stort antal personer som pga. ålder, teknisk oförmåga, begränsad tillgång till IT-lösningar inte med lätthet (t.ex. avsaknad av BankID) kan skaffa sig ett vaccinationsbevis. Detta är något som bör åtgärdas snarast så att detta inte blir en begränsning och som i sin tur riskerar leda till en diskussion om exkludering i samhället mm. Den andra gäller frågan om icke-diskriminering och att inte tredjelandsmedborgare exkluderas, utan att även dessa kan omfattas av systemet. Flertalet av de verksamheter som är aktuella i förslaget är av sådan art att det sannolikt förekommer utländska besökare från tredjeländ.

Vem ska besluta om införandet av vaccinationsbevis?

Vaccinationsbevis har även en negativ sida. Det är ett krav, eller ett tvång om man så vill, för att kunna handla, ta del av en verksamhet eller njuta en måltid i en verksamhet som kräver vaccinationsbevis. Det finns därför all anledning att ifrågasätta den lösning som nu presenteras och där ansvaret för att bedöma om ett vaccinationsbevis ska krävas ligger på det enskilda företaget eller verksamheten. Svenskt Näringsliv anser inte att detta är rätt väg att gå så i denna del avstyrker vi förslaget. Vi ser risker med att lägga detta på företagen eller verksamheter eftersom det kommer skapa oklarheter kring vad som gäller, leda till rättsosäkerhet liksom att frivillighet skulle kunna leda till att det skulle kunna råda olika regler för likartade verksamheter samt olikheter i olika delar av landet. Det finns dessutom en uppenbar risk för konkurrenssnedvridning mellan framför allt likartade verksamheter. Svenskt Näringsliv är därför av uppfattningen att beslutet att införa krav på vaccinationsbevis bör fattas av staten eller en av staten utpekad myndighet. Lika krav för alla och därmed också tydlighet och inget utrymme för tolkning eller ifrågasättande. Att få ned smittan är den röda tråden i samtliga åtgärder som regeringen och dess myndigheter hittills har infört och Svenskt Näringsliv har svårt att se varför man nu ska avvika från detta eftersom det är staten och dess myndigheter som främst besitter kunskap om hur man kan få ned smittan.

Stockholm den 20 december 2021

Johan Britz
Näringspolitisk direktör

Göran Grén
Avdelningschef Företagsjuridik